

Semestervanor 2009

Semesterresande och fritidshus efter
klass och kön år 1984–2009

Författare: Mats Larsson, Arbetslivsenheten

Innehåll

Sammanfattning	3
Semestervanor år 2009	4
Semesterresa	5
Fritidshus	6
Semesterresa och/eller fritidshus	7
Varken semesterresa eller fritidshus	8
Varken semesterresa eller fritidshus år 1984-2009.....	9
Tabellbilaga Semestervanor efter klass, kön hushållstyp och ålder	11

Rapporten har utarbetats av LOs Arbetslivsenhet

För ytterligare information kontakta
Mats Larsson, telefon 08-796 2811

Sammanfattning

Klasskillnaden speglar sig tydligt i hur folk spenderar sin semester. Av samtliga arbetare är det 28 procent, mer än var fjärde arbetare, som varken har gjort en semesterresa eller har tillgång till ett fritidshus under sin semester. Bland tjänstemän är motsvarande andel 15 procent.

Högst andel som varken har gjort en semesterresa eller har fritidshus är det bland de ej facklärdade arbetarna, 32 procent eller nästan var tredje ej facklärd. Bland facklärdade arbetare är motsvarande andel 23 procent, det vill säga knappt var fjärde facklärd.

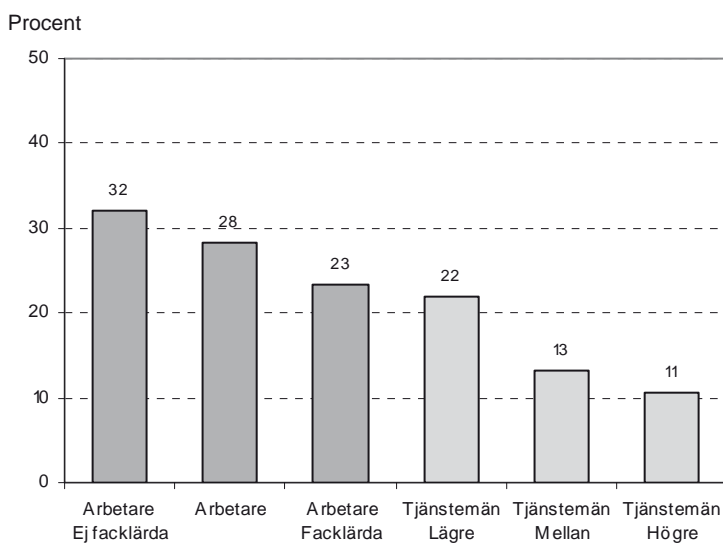
Bland tjänstemän är andelen som varken har gjort semesterresa eller har fritidshus klart lägre än bland arbetare. Skillnaden är dock stor även inom gruppen tjänstemän. Bland lägre tjänstemännen är det 22 procent som varken har gjort en semesterresa eller har fritidshus, det vill säga nästan lika hög andel som bland facklärdade arbetare, medan det bara är 13 procent av tjänstemän på mellannivå och 11 procent av tjänstemän på hög nivå som varken har gjort en semesterresa eller har fritidshus.

Detta framgår av LOs bearbetning av Statistiska centralbyråns undersökningar om levnadsförhållanden (ULF) år 2009.

Runt 30 procent för arbetare och 15 procent för tjänstemän i 30 år

Frågor om semesterresande och fritidshus har ingått i ULF i nästan 30 år. Under dessa år har skillnaden mellan arbetare och tjänstemän varit nästan lika stor alla år då andelen som varken har gjort semesterresa eller har fritidshus har legat runt 30 procent för arbetare och runt 15 för tjänstemän hela perioden.

Har inte gjort semesterresa och har inte tillgång till fritidshus år 2009

1

Semestervanor år 2009

Hur man tillbringar sin semester är till stor del en fråga om ekonomi och därmed även en fråga om klasstillhörighet. Man kan givetvis ha en bra semester även utan att den ska kosta massa pengar men förutom sol och bad är det inte många fritidsnöjen som är gratis och de flesta vill nog åtminstone göra en längre resa eller ha ett sommarställe att åka till på semester.

LOs bearbetning av Statistiska centralbyråns undersökning om svenska folkets levnadsförhållanden (ULF) visar att klasstillhörighet alltjämt har en stor betydelse för våra semestervanor.

De frågor i undersökningen som här använts för att mäta befolkningens semestervanor gäller dels semesterresor de senaste 12 månaderna och dels tillgång till fritidshus.

Undersökning om levnadsförhållanden (ULF)

Rapporten baseras på Statistiska centralbyråns undersökningar av levnadsförhållandena (ULF) år 1984-2009. ULF omfattar en mängd olika frågor gällande levnadsförhållanden, däribland tillgång till fritidshus och om de har gjort någon semesterresa de senaste tolv månaderna.

Semesterresan ska ha gjorts i Sverige eller utomlands och varat minst en vecka. Tillgången till fritidshus kan vara genom såväl eget ägande som genom släkt och vänner. Mer information om ULF finns på www.scb.se/ulf.

Tidsseriebrott 2006

En större omläggning av ULF-undersökningen genomfördes år 2006 då man övergick från besöksintervjuer till enbart telefonintervjuer. Detta har påverkat resultaten och undersökningarna före och efter 2006 är inte riktigt jämförbara även om frågorna och urvalsstorleken är desamma. Skillnaden i resultaten orsakas främst av skillnader i bortfallet. Exempelvis är vissa grupper mer svåra att nå än andra enbart via telefon. Det gäller exempelvis ungdomar utan telefonabonnemang i eget namn.

År 2006 genomfördes undersökningen till hälften med besöksintervjuer och till hälften med telefonintervjuer. SCB vill helst att dessa behandlas som två olika undersökningar men i denna rapport har resultaten vägts samman till medelvärden av de två undersökningarna.

Semesterresa

Av hela befolkningen har 60 procent gjort en semesterresa på minst en vecka de senaste 12 månaderna. Skillnaden visar sig dock vara stor om befolkningen delas upp på arbetare och tjänstemän.

Frågan om semesterresa

Har du under de senaste 12 månaderna på din fritid gjort någon resa i Sverige eller utomlands som varat minst en vecka? Vi tänker även på sådant som campingsemester, vara ute i fritidsbåt eller besöka släkt och vänner?

Mindre än hälften av arbetarna har gjort semesterresa

Bland arbetare har knappt hälften, 49 procent, gjort en semesterresa medan 67 procent av tjänstemännen gjort det.

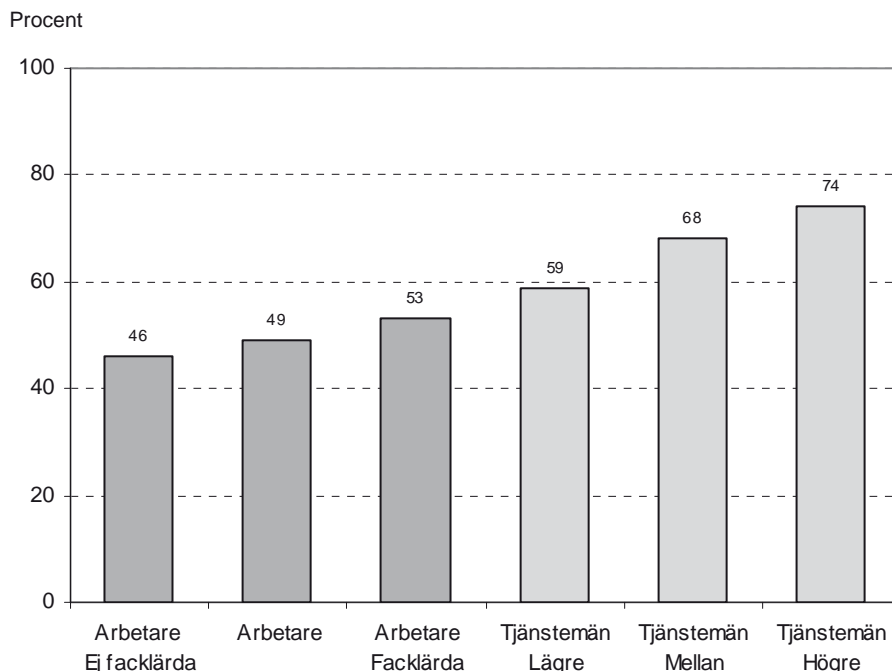
Lägst andel semesterresenärer är det bland ej facklärd arbetarna, det vill säga arbetare med yrken som ej kräver yrkesutbildning. Av dessa har 46 procent gjort en semesterresa.

De flitigaste semesterresenärerna finns bland de högre tjänstemännen. Av dessa har 74 procent gjort en semesterresa på minst en vecka (se diagram 1 och tabell 1).

Arbetare och tjänstemän

Uppdelning av befolkningen i arbetare och tjänstemän, eller socioekonomisk grupp, bygger huvudsakligen på uppgift om yrke/befattning, nuvarande eller tidigare.

Diagram 1 Har gjort semesterresa. Arbetare och tjänstemän

Fritidshus

Tillgång till fritidshus har 56 procent av befolkningen. Det är nästan lika stor andel som den som har gjort en semesterresa enligt föregående avsnitt. Det är också nästan lika stor skillnad mellan arbetare och tjänstemän vad gäller tillgång till fritidshus som semesterresande.

Frågor om fritidshus

Äger du något fritidshus, husvagn eller annat fritidsboende där du kan vara i minst en vecka per år om du vill?

Följdfråga:

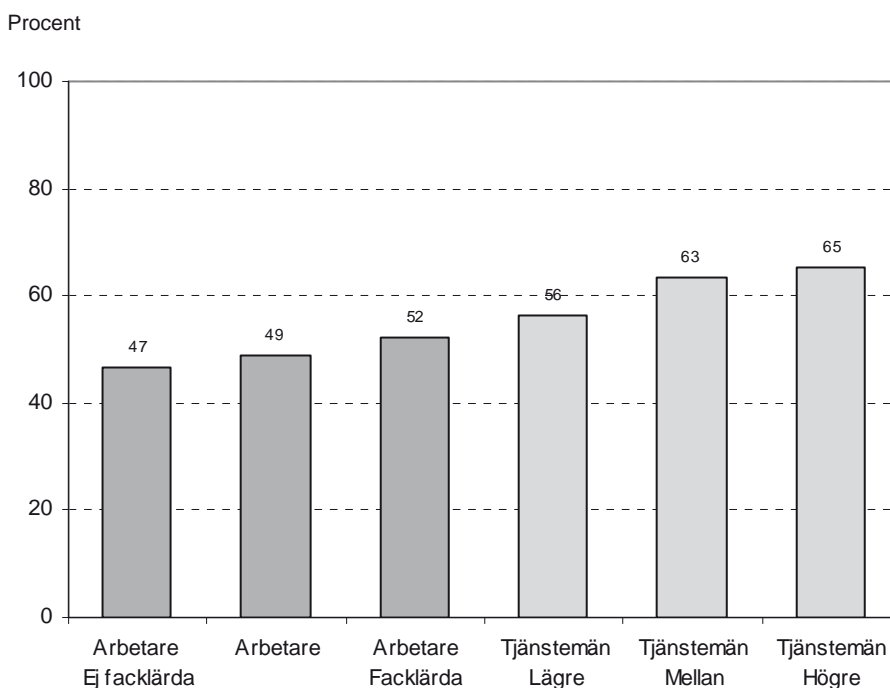
Har du på annat sätt tillgång till något sådant fritidsboende (där du kan vara i minst en vecka per år om du vill)?

Mindre än hälften av arbetarna har fritidshus

Knappt hälften, 49 procent, av arbetarna har tillgång till ett fritidshus. Bland tjänstemän är det 62 procent som har det.

Ej facklärd arbetarna är den grupp som har lägst andel med tillgång till fritidshus, 47 procent, medan högre tjänstemän har högst andel, 65 procent (se diagram 2 och tabell 1).

Diagram 2 Har tillgång till fritidshus. Arbetare och tjänstemän

Semesterresa och/eller fritidshus

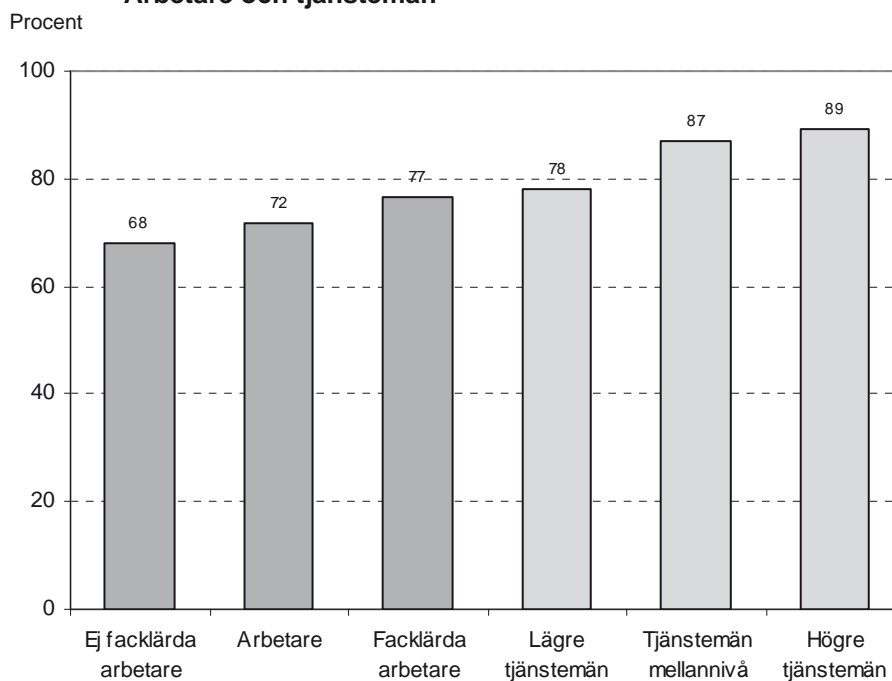
Somliga tillbringar semestern i sitt fritidshus medan andra föredrar att resa bort på semester. Några gör både och medan vissa inte har råd med något.

68 procent av arbetarna har rest eller har fritidshus

Av arbetarna är det 72 procent som har tillgång till fritidshus och/eller har gjort en semesterresa. Bland tjänstemän är motsvarande siffra 85 procent.

Bland ej facklärda arbetare är det 68 procent som har tillgång till fritidshus och/eller gjort en semesterresa. Det är den lägsta andelen av de grupper som här redovisas. Högst andel har de högre tjänstemännen. Av dessa har hela 89 procent fritidshus och/eller gjort en semesterresa (se diagram 3).

**Diagram 3 Har gjort semesterresa och/eller har tillgång till fritidshus
Arbetare och tjänstemän**

Varken semesterresa eller fritidshus

Återstår att redovisa gör de som varken har fritidshus eller gjort en semesterresa. Visserligen är dessa helt enkelt bara de som blir över i diagrammen ovan men de ger kanske ändå den tydligaste bilden av hur klasstillhörighet påverkar våra liv i såväl arbete som fritid. Den grupp som har de lägsta lönerna, sämsta anställningsformerna, mest obekväma arbetstiderna och tyngsta jobben är även de som har sämst möjligheter att förgylla sin semester med ett fritidshus eller semesterresa.

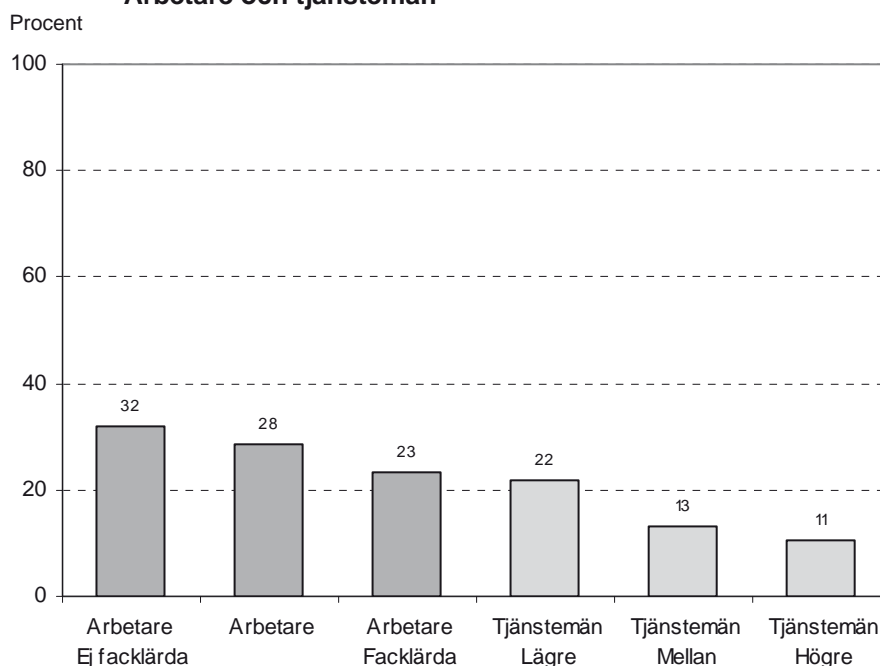
Var 3e ej facklörd arbetare har varken rest eller fritidshus

Av samtliga arbetare är det 28 procent, mer än var fjärde arbetare, som varken har gjort en semesterresa eller har ett fritidshus. Av de ej facklörda arbetarna gäller detta hela 32 procent, nästan var tredje.

Även bland tjänstemännen finns stora grupper som varken gjort en semesterresa eller har fritidshus. Det gäller främst de lägre tjänstemännen av vilka 22 procent har gjort varken eller. Det är nästan lika stor andel som bland facklörda arbetare.

Klart minst andel som varken gjort en resa eller har tillgång till ett fritidshus är tjänstemän på mellan och hög nivå. 13 respektive 11 procent av dessa har varken gjort en resa eller har fritidshus.

**Diagram 4 Har inte gjort semesterresa och inte tillgång till fritidshus
Arbetare och tjänstemän**

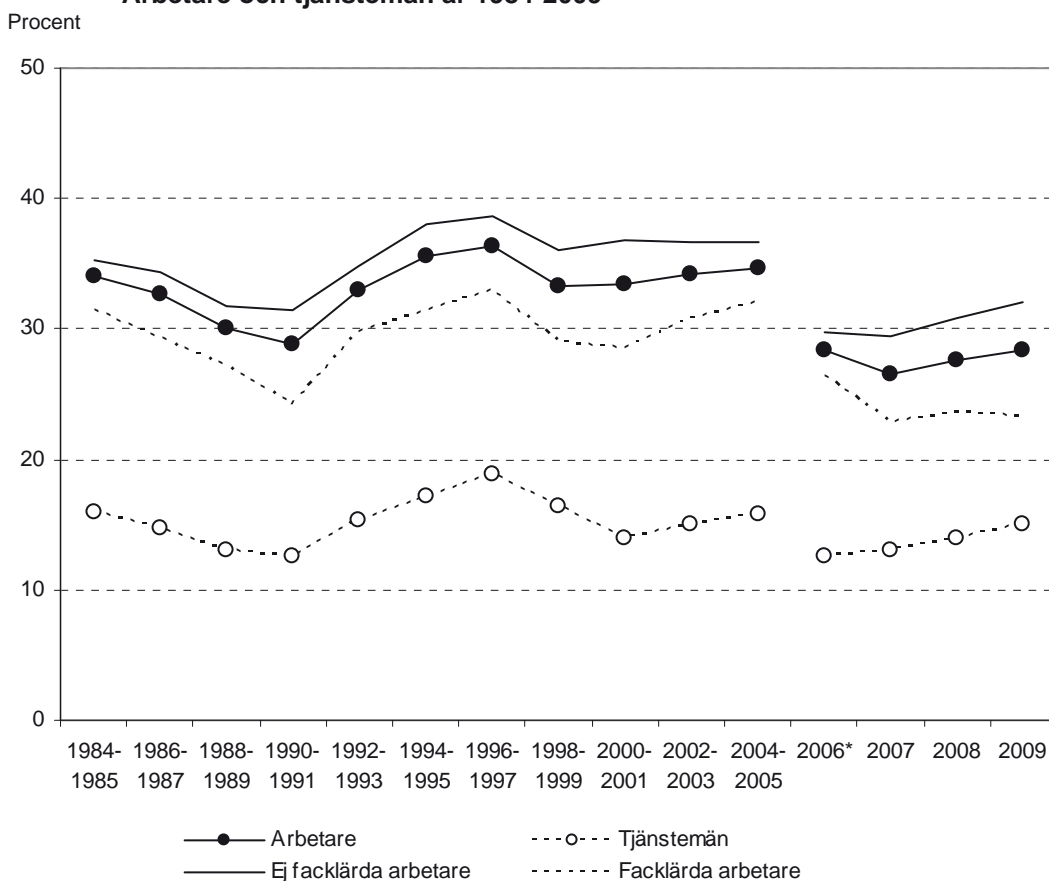
Varken semesterresa eller fritidshus år 1984-2009

Frågor om semesterresande och fritidshus har ingått i ULF-undersökningarna i nästan 30 år. På dessa 30 år skulle man kunna hoppats att klasskillnaden mellan arbetare och tjänstemän har minskat. Så är dock knappast fallet då klasskillnaden istället tycks vara oförändrad.

Runt 30 procent för arbetare alla år

Andelen arbetare som varken har gjort en semesterresa eller har ett fritidshus har legat runt 30 procent ända från år 1984, där dataserien startar, till år 2009. Andelen har dock gått lite upp och ner vilket främst tycks bero på svängningar i konjunkturen.

Diagram 5 Har inte gjort semesterresa och inte tillgång till fritidshus
Arbetare och tjänstemän år 1984-2009

* Eget beräknat medelvärde av de två undersökningar som genomfördes år 2006, den ena med besöksintervjuer och den andra med telefonintervjuer

De år som störst andel arbetare gjorde en semesterresa eller hade tillgång till fritidshus var år 1990-1991 (före tidsseriebrottet år 2006, se nedan). Då rådde även en ovanligt stark högkonjunktur. Arbetslösheten var nästan obefintlig och många kunde kosta på sig en semesterresa eller sommarstuga. Den starka konjunkturen ledde dock snart till en överhettning av såväl ekonomi som arbetsmarknad och under 2a halvåret 1991 rusar arbetslösheten i höjden och närmade sig snabbt 10 procent. Arbetslösheten låg därefter kvar på höga nivåer många år och andelen arbetare som varken gjorde semesterresa eller hade tillgång till fritidshus låg mellan 30-35 procent ända fram till år 2005.

Tidsseriebrott år 2006

År 2006 slutade SCB med besöksintervjuer i ULF-undersökningarna och övergick istället till enbart telefonintervjuer. Detta har troligen påverkat bortfallet i undersökningen då det i många fall är mycket svårt att få kontakt med intervjupersonerna enbart via telefon. Allt fler har inget fast telefonabonnemang utan använder enbart mobiltelefon och då ofta med hemligt nummer eller kontantkort. Har de dessutom ingen fast anställning så är de ännu svårare att få tag i. Detta förklarar troligen den nivåsänkning med drygt fem procentenheter för arbetare som skett vad gäller frågan om semesterresa och fritidshus. Även nivån för tjänstemän sänktes men inte lika mycket som för arbetare. Troligen för att tjänstemän ofta är lättare att nå via telefon på sina arbetsplatser.

Stor klasskillnad både före och efter år 2006

Men även efter år 2006 är skillnaden i semestervanor stor mellan arbetare och tjänstemän och andelen arbetare som varken gjort semesterresa eller har tillgång till ett fritidshus ligger strax under 30 procent medan andelen bland tjänstemän ligger strax under 15 procent.

Finanskrisen påverkade semestervanorna

De tre senaste åren, år 2007-2009, har andelen som varken gjort en semesterresa eller har tillgång till fritidshus öka något bland såväl arbetare som tjänstemän. En trolig förklaring till detta är den så kallade finanskrisen som inleddes hösten år 2007 och drabbade Sverige med full kraft år 2008. Finanskrisen gav en kraftigt ökande arbetslöshet som främst drabbade arbetare. Arbetslösheten bland tjänstemän ökade dock inte nämnvärt. Däremot drabbades troligen fler tjänstemän än arbetare av att aktiebörsen tappade drygt hälften av sitt värde på kort tid vilket troligen medförde att även många tjänstemän avstod semesterresa och fritidshus denna period.

Tabellbilaga

Tabell 1 Semesterresa och fritidshus år 2009. Procent

	Semesterresa minst en gång senaste 12 mån			Tillgång till fritidshus		
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
Samtliga 16-84 år	59	60	60	55	58	56
Arbetare*	47	51	49	47	51	49
Ej facklärd arbetare	43	50	46	45	48	47
Facklärd arbetare	55	52	53	50	54	52
Tjänstemän*	66	68	67	61	63	62
Lägre tjänstemän	56	63	59	56	57	56
Tjänstemän mellannivå	69	66	68	63	64	63
Högre tjänstemän	74	74	74	65	66	65
Ensamstående utan barn	51	54	52	45	53	49
Ensamstående med barn	43	..	50	49	..	47
Sammanboende utan barn	59	60	60	57	59	58
Sammanboende med barn	66	66	66	63	62	62
Ålder						
16-24 år	..	..	64	..	..	60
25-34 år	..	..	65	..	..	62
35-44 år	..	..	64	..	..	57
45-54 år	..	..	64	..	..	55
55-64 år	..	..	61	..	..	55
65-74 år	..	..	55	..	..	55
75-84 år	..	..	31	..	..	40
85+ år	..	..	13	..	..	29

Forts tabell 1

	Semesterresa och/eller fritidshus			Varken semesterresa eller fritidshus		
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
Samtliga 16-84 år	78	80	79	22	20	21
Arbetare*	70	74	72	31	26	28
Ej facklärd arbetare	66	71	68	34	29	32
Facklärd arbetare	77	76	77	23	24	23
Tjänstemän*	83	87	85	17	13	15
Lägre tjänstemän	75	84	78	25	16	22
Tjänstemän mellannivå	87	86	87	13	14	13
Högre tjänstemän	89	89	89	11	11	11
Ensamstående utan barn	68	73	70	32	27	30
Ensamstående med barn	69	..	72	31	..	28
Sammanboende utan barn	80	81	81	20	19	19
Sammanboende med barn	84	85	85	16	15	15
Ålder						
16-24 år	..	..	82	..	..	18
25-34 år	..	..	84	..	..	16
35-44 år	..	..	81	..	..	19
45-54 år	..	..	81	..	..	19
55-64 år	..	..	81	..	..	19
65-74 år	..	..	77	..	..	23
75-84 år	..	..	54	..	..	46
85+ år	..	..	36	..	..	64

* Uppdelning av befolkningen i arbetare och tjänstemän (socioekonomisk grupp) bygger på uppgift om yrke/befattning, nuvarande eller tidigare.

Rapporten kan hämtas som pdf-dokument på LOs hemsida

Maj 2011

www.lo.se

FOTO: Conny Hellström